

# Kerdoelen Nederlandse Gebarentaal

*Illustraties bij de kerndoelen ... ' Te denken valt aan... '*

## Speciaal onderwijs

### Illustratie bij Kerndoel 1

#### 1A Rijke gebarentaalomgeving

- de Nederlandse Gebarentaal zichtbaar maken door middel van bijvoorbeeld filmpjes, foto's en gebaartekeningen;
- in verschillende contexten filmpjes en verhalen in de Nederlandse Gebarentaal aanbieden;
- het bekijken van het jeugdjournaal met tolk Nederlandse Gebarentaal stimuleren.

### Illustratie bij Kerndoel 2

#### 2A Begrijpend kijken naar informatie in de Nederlandse Gebarentaal

- verschil kunnen aangeven tussen iets inhoudelijk niet begrijpen of het niet kunnen volgen;
- naar verhalende en zakelijke teksten kijken, zowel live (driedimensionaal) als digitaal (tweedimensionaal);
- verloop en inhoud van een Nederlandse Gebarentaal-tekst voorspellen;
- in een Nederlandse Gebarentaal-tekst de hoofd- en bijzaken onderscheiden.

#### 2B Onderzoeken en verwerken van bronnen in de Nederlandse Gebarentaal

- verschillende soorten bronnen binnen een thema vergelijken;
- in gesprek gaan over de bruikbaarheid en betrouwbaarheid van een bron;
- een informatieve tekst maken op basis van enkele aangereikte bronnen;
- je mening geven over een actueel thema na het bekijken van bronnen over dit onderwerp;
- een multimediaal verhaal maken over een onderzocht onderwerp op basis van minimaal één bron.

### Illustratie bij Kerndoel 3

#### 3A Zich begrijpelijk en correct uitdrukken in de Nederlandse Gebarentaal

- correct samengestelde gebaren produceren met verandering van handvorm en beweging;
- concepten betekenis geven door het maken van een gebarenweb;
- logische verhaalopbouw gebruiken bij het vertellen in de Nederlandse Gebarentaal over een vakantie of weekend;
- spreekbeurten en presentaties houden in de Nederlandse Gebarentaal met gebruik van visuele strategieën;

- persoonlijke anekdote vertellen met gebruikmaking van verschillende verteltechnieken en grammaticale elementen.

### **3B Creatief taalgebruik in de Nederlandse Gebarentaal**

- vervolg verzinnen voor een gezamenlijk bekeken verhaal;
- gedicht maken als onderdeel van poëzie in de Nederlandse Gebarentaal;
- verhaal vertellen bij een leesvertelwedstrijd, met gebruik van wisseling in ritme en figuurlijk taalgebruik om spanning weer te geven;
- creatieve taaluitingen in de Nederlandse Gebarentaal gebruiken in een voorstelling;
- gebarentaalcreaties van anderen bekijken en erover in gesprek gaan.

## **Illustratie bij Kerndoel 4**

### **4A Doelgericht gesprekken voeren in de Nederlandse Gebarentaal**

- eigen Nederlandse Gebarentaal afstemmen op de gesprekspartner tijdens een interview met (een) bekende(n);
- conventies rondom beurtwisseling in de Nederlandse Gebarentaal gebruiken bij een groepsgesprek waarbij persoonlijke ervaringen worden uitgewisseld;
- ontvangstbevestiging laten zien als reactie op informatie die wordt aangeboden in de Nederlandse Gebarentaal; ja-knikken en nee-schudden tijdens een conversatie;
- groter en duidelijker gebaren als de gesprekspartner op het schoolplein op afstand staat;
- maken van afspraken over vorm en inhoud bij het maken van een gezamenlijk werkstuk.

### **4B Gesprekken voeren in de Nederlandse Gebarentaal om te leren**

- Inhoud van verschillende concepten rondom een thema bespreken;
- gezamenlijk bepalen van de klassenregels;
- een kringgesprek voeren over een actueel onderwerp uit het jeugdjournaal;
- het perspectief van verschillende leerlingen bespreken bij een ruzie.

## **Illustratie bij Kerndoel 5**

### **5A Reflecteren op taalactiviteiten en ontwikkeling in de Nederlandse Gebarentaal**

- de uitslag van de Nederlandse Gebarentaal-testen/observaties bespreken en evalueren;
- digitaal portfolio opbouwen met filmpjes en foto's van eigen Nederlandse Gebarentaal-producten, waarin de ontwikkeling van de Nederlandse Gebarentaal zichtbaar is;
- eigen aanpak met betrekking tot onbekende gebaren bespreken bij het uitvoeren van een taalactiviteit;
- leerdoelen formuleren na het voltooien van een spreekbeurt.

## Illustratie bij Kerndoel 6

### 6A **Vorm en betekenis van de Nederlandse Gebarentaal**

- het verschil ontdekken en bespreken tussen rauw en rouw, wij en wei: je schrijft enkelvoudige zinnen en verhalen met bijvoorbeeld lokalisatie, gebruik van classifiers, non-manuele signalen bekijken;
- het verschil tussen een duratieve en frequentatieve vorm van een werkwoordgebaar bespreken;
- de betekenisverandering van een gebaar herkennen bij verandering van een classifier in vorm, mimiek of beweging;
- kennis van iconische en arbitraire gebaren.

## Illustratie bij Kerndoel 7

### 7A **Talige identiteit**

- in gesprek gaan over verschillende perspectieven op de Nederlandse Gebarentaal;
- in een verslag aangeven wanneer de Nederlandse Gebarentaal wordt gebruikt en wat een wenselijke situatie daarvoor is;
- in gesprek gaan over de relatie tussen de Nederlandse Gebarentaal als onderdeel van de talige identiteit en het zichtbaar inzetten van een tolk Nederlandse Gebarentaal bij een overstap naar het regulier onderwijs.

### 7B **Taalvariatie en taalverandering**

- gebruik van verschillende gebaren talen en taalvariëteiten bespreken in verschillende contexten;
- losse gebaren vergelijken in verschillende gebarentalen;
- opname bekijken van taalgebruik van een ouder gebarentalig doof persoon en kijken welke gebaren er nog worden gebruikt;
- praten over nieuwe gebaren van het afgelopen jaar;
- praten over de herkomst van (leen)gebaren en idiomen.

## Illustratie bij Kerndoel 8

### 8A **Verhalende teksten in de Nederlandse Gebarentaal**

- het bespreken van hoe je personages aan het begin van een verhalende tekst in Nederlandse Gebarentaal kunt beschrijven;
- herkennen van retorische vragen in een verhalende tekst;
- bespreken hoe een verteller tempo en mimiek gebruikt om de spanning in een verhaal op te bouwen;
- functie van rol nemen bespreken om vertelperspectieven duidelijk te maken;
- moraal in een verhaal ontdekken en deze vertellen.

### 8B **Genres en voorkeur binnen visueel-manuele literatuur**

- naar verschillende soorten gebarentaalpoëzie, visual vernacular, sign dance en vormen van verhalen in de Nederlandse Gebarentaal kijken;

- gedachten en gevoelens bespreken die verschillende gebarentaalcreaties oproepen;
- je mening geven over de keuze van gebaren in bijvoorbeeld signdance;
- voorkeur voor een bepaalde vorm van visueel-manuele literatuur bespreken.

## Voortgezet speciaal onderwijs

### Illustratie bij Kerndoel 1

#### 1A Rijke gebarentaalomgeving

- de Nederlandse Gebarentaal zichtbaar maken door middel van bijvoorbeeld filmpjes, foto's en gebaartekeningen;
- in verschillende contexten filmpjes en verhalen in de Nederlandse Gebarentaal aanbieden;
- nieuwsprogramma's gepresenteerd in de Nederlandse Gebarentaal of met tolk Nederlandse Gebarentaal bekijken.

### Illustratie bij Kerndoel 2

#### 2A

- **Begrijpend kijken naar informatie in de Nederlandse Gebarentaal**
- begrip laten zien door informatie uit bijvoorbeeld een documentaire in een visualisatie te plaatsen;
- kennis over een onderwerp verdiepen door diverse informatiebronnen in de Nederlandse Gebarentaal over dit onderwerp met elkaar te vergelijken;
- naar verhalende en zakelijke teksten kijken, zowel live (driedimensionaal) als digitaal (tweedimensionaal);
- in een Nederlandse Gebarentaal-tekst de hoofd- en bijzaken onderscheiden.

#### 2B

#### Onderzoeken en verwerken van bronnen in de Nederlandse Gebarentaal

- teksten vanuit verschillende bronnen in gebarentaal over hetzelfde onderwerp vergelijken;
- de bruikbaarheid en (on)betrouwbaarheid van een bron uitleggen;
- een betoog houden over een actueel thema na het bekijken van verschillende bronnen over dit onderwerp;
- na het bekijken van verschillende bronnen debatteren over een actueel thema;
- een multimedia-presentatie maken over een onderzocht onderwerp op basis van informatie uit meerdere bronnen.

### Illustratie bij Kerndoel 3

#### 3A Zich begrijpelijk en correct uitdrukken in de Nederlandse Gebarentaal

- in het verticale vlak lokaliseren (bijv. schematiseren, topografie, inzoomen-uitzoomen) en daarnaar terugverwijzen;
- concepten betekenis geven door het maken van een mindmap;

- verslag uitbrengen in de Nederlandse Gebarentaal naar aanleiding van een snuffelstage of een bedrijfsbezoek in het kader van beroepsoriëntatie;
- review van een film geven in de Nederlandse Gebarentaal met gebruik van visuele strategieën;
- betoog houden over een maatschappelijk vraagstuk waarin geleerd lexicon van de Nederlandse Gebarentaal wordt toegepast.

### 3B Creatief taal gebruiken in de Nederlandse Gebarentaal

- gebarenpoëzie maken in de Nederlandse Gebarentaal;
- op een creatieve manier en met overdrijving een mop vertellen;
- creatieve taaluitingen gebruiken in de Nederlandse Gebarentaal in een vlog of bij een flashmob;
- creatieve taaluitingen maken waarbij gebruik wordt gemaakt van visueel vernaculair;
- feedback geven op gebarentaalcreaties van jezelf en anderen.

## Illustratie bij Kerndoel 4

### 4A Doelgericht gesprekken voeren in de Nederlandse Gebarentaal

- aan een online bespreking deelnemen over het organiseren van een schoolfeest;
- over een actueel maatschappelijk onderwerp debatteren, waarbij de meningen sterk uiteenlopen;
- een afspraak maken voor een snuffelstage met gebruik van een tolk Nederlandse Gebarentaal;
- fluisteren in de Nederlandse Gebarentaal in een privésituatie waarbij mensen mee kunnen kijken.

### 4B Gesprekken voeren in de Nederlandse Gebarentaal om te leren

- inhoud van twee verschillende abstracte concepten vergelijken en bespreken;
- bij het voorzitten van een groepsbespreking de standpunten en afspraken samenvatten;
- een communicatief probleem of communicatieve situatie vanuit verschillende perspectieven bespreken;
- in een groepsgesprek een natuurkundig verschijnsel bespreken.

## Illustratie bij Kerndoel 5

### 5A Reflecteren op taalactiviteiten en ontwikkelingen in de Nederlandse Gebarentaal

- de Nederlandse Gebarentaal-vaardigheid evalueren door eigen taalproducten te vergelijken met relevante criteria over inhoud en vorm;
- digitaal portfolio opbouwen met filmpjes en foto's van eigen Nederlandse Gebarentaal-producten, waarin de ontwikkeling van de Nederlandse Gebarentaal zichtbaar is;
- elkaars aanpak met betrekking tot gebruik van meer complexe zinnen bij een taalactiviteit bespreken en evalueren;
- eigen leerdoelen op basis van gekregen feedback meenemen bij het voorbereiden van een presentatie.

## Illustratie bij Kerndoel 6

### 6A **Vorm en betekenis van de Nederlandse Gebarentaal**

- complexe zinnen en verhalen met bijvoorbeeld lokalisatie, gebruik van classificiers en non-manuele signalen bekijken en bespreken;
- taalkundige begrippen vanuit de Nederlandse Gebarentaal benoemen en uitleggen door middel van glossen;
- meer complexe en abstracte concepten betekenis geven door middel van labels en opbouw van betekenisnetwerken.

## Illustratie bij Kerndoel 7

### 7A **Talige identiteit**

- in een verslag uitleggen waarom en wanneer welke taal wordt gebruikt;
- je mening geven over de juridische status en maatschappelijke positie van de Nederlandse Gebarentaal;
- in gesprek gaan over het gebruik van de Nederlandse Gebarentaal op de eigen stageplek;
- door middel van eigen 'taalportretten' in gesprek gaan over de waardering voor de verschillende gebruikte talen binnen het eigen talenrepertoire.

### 7B **Taalvariatie en taalverandering**

- verschillen en overeenkomsten tussen gebarentalen en taalvariëteiten verkennen ten behoeve van de eigen taalontwikkeling;
- ervaren van communicatie in andere gebarentalen en international sign;
- in gesprek gaan met het Nederlands Gebarentaalcentrum over het inventariseren van gebaren of het bedenken van nieuwe gebaren;
- de etymologie-filmpjes van het Nederlands Gebarentaalcentrum bespreken;
- een interview houden met ouderen over de Nederlandse Gebarentaal van vroeger en nu, aan de hand van een onderzoeksvraag, en de conclusies presenteren.

## Illustratie bij Kerndoel 8

### 8A **Verhalende teksten in de Nederlandse Gebarentaal**

- personages en hun ontwikkeling in het verhaal ontdekken;
- effect van gebruik van bepaalde gebaarvormen en visuele elementen in bijvoorbeeld visueel vernaculair uitleggen;
- bespreken hoe vertellers in de Nederlandse Gebarentaal aspecten in een verhaal kunnen toelichten door gebruik te maken van visueel in- en uitzoomen;
- effect van de wisseling van het vertelperspectief op de kennis over het karakter van een personage bespreken.

### 8B **Genres en voorkeur binnen visueel-manuele teksten**

- in gesprek gaan over gedachten en gevoelens die verschillende gebarentaalcreaties oproepen;
- boodschap die in poëzie kan zitten ontdekken en de invloed van gebaarvormen en mimiek hierop;
- toneelstukken in gebarentaal bespreken en hoe taal daarin wordt gebruikt;
- voorkeur voor een bepaalde vorm van visueel-manuele literatuur bespreken;

- twee genres naast elkaar leggen en de stijl van gebaren vergelijken.